

REDACTIA

nr. 20.

BONAMENTUL

ASURU Austro-Ungaria:

Un an 20 cor.

6 an 10 "

3 an 5 "

se: lună 2 "

se: de Fuminecă pe an

4 coroane.

ASURU România și străină-

ște pe an 40 franci.

Escripse nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înalate în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Nu se potrivește.

(B-u.) Marele ziar francez „Le Temps” dela 11 Sept. publică un lung articol intitulat „En Hongrie — L'agitation pangermanique, în formă de corespondență cu data „Kolozsvár” 4 Sept. și subscris Raymond Recouly

Dacă acest nume este adevărat și dacă articolul a fost scris în adevăr la Cluj de un domn francez cu acel nume; ori dacă a fost scris de unul din oamenii cu câți guvernul din Budapesta, indosebi pe vremea lui Jeszenszky, cheiluisse mulți bani. — În amândouă cazurile păcat de bani!! Dar în Ungaria oamenii fiind de mult beți de grandomanie, cui îi mai este mila de banii săracilor?

Articolul dela „Kolozsvár” denunță cu mult amar și durere propaganda pangermană, care se amestecă prin agenții secreți și activi în viața Șvabilor din Banat și nu-i lasă să fie maghiarizați. „Alldeutscher-Verband” suflă în castelele maghiarizării și le imprăștie pe jos cu o ușorință durosă. Agenții pangermani îndeamnă pe Șvabi să cânte nemțește și să cultive în școlile lor limba nemțească. Șvabil nici nu s'ar fi gândit la asemenea grozăvenii, dacă nu le-ar sufla în ureche agenții pangermaniști.

Această acțiune pangermanistă este cauză că maghiarizarea satelor nemțești nu merge de loc înainte.

Inteligența orașelor, dimpotrivă, se maghiarizează în fuga mare. Așa la Timișoara statistică oficială arată adevărate minuni: acum 20 ani orașul era nemțesc, astăzi este de tot maghiarizat; la teatru se joacă numai ungurește.

Din cauza aceasta fulgere și blăsteme asupra capului agenților pangermaniști cari împedecă maghiarizarea germanilor din Ungaria!!

Concluzia prosei din „Le Temps” este: să se desfacă Maghiarii de Tripla-Alianță și să se apropie de Rusia și Franța.

Așa a spus autorul „un scriitor cunoscut” la Pesta și chiar un „Conte de... nu spune ce. Dar Rușii au fost spaima Ungurilor și panslavistul visul lor de spaimă! nu-i nimic. Așa se întore lucrurile.

Și un ziar ca „Le Temps” tipărește asemenea halucinații absurde!!

Dar dacă se cuvine ca Maghiarii să maghiarizeze pe Germani din Ungaria (și prin urmare și pe celelalte naționalități), atunci nu tot așa de dreaptă este acțiunea de germanizare în Alsacia și în Posen? În zilele trecute toată presa franceză vârsa foc în contra politicii imperiale germane față de Polonia din Germania, și de zeci de ani stigmatizează aspru politica germană în Alsacia.

Cum? Marele ziar parisian găsește bună politica de desnaționalizare prin abuzul puterii de stat numai când o fac Maghiarii?

Apucături rele, rătăcirii regretabile. Nu se potrivește ca un asemenea organ mare să facă așa păcate. În redacția lui se cuvenia să spună agentului maghiar: că cea dintâi faptă rea în cele spuse în articolul prezentat este maghiarizarea prin abuzul de puterea statului, prin violentarea conștiințelor unor cetățeni numai pentru că sunt de alt neam și de altă limbă decât acei cari au apucat puterea statului în mână.

Se cuvenia să fie arătat Ungurașului sau agentului unguresc spre Elveția și să-l fi trimis să vadă acolo cum trăesc frățește în același stat cetățeni de limbi și religii deosebite. Să-i fi spus să spună Maghiarilor că nu poate fi virtute în Ungaria la Timișoara sau la Sibiu ceea ce este brutalitate la Strasburg sau la Colmar.

Așa se cuvenia să se vorbească celui care a dus articolul cu data dela Cluj la redacția lui „Le Temps.”

Așa se potrivea! Altfel nu se potrivește.

Cât despre despărțirea Maghiarilor dela Tripla-Alianță și apropierea de Rusia — lucrul este vechiu. Totdeauna Maghiarii au căutat să se apropie de inimicilor Imperației Habsburgice, și aceasta de mult, decând i-au scos Habsburgii de sub copitele cailor turcești! S'ar desface ei foarte bucuroși și acum de Tripla-Alianță și s'ar apropia de ori care inamic al Nemților, dacă le-ar fi cu putință! Pașiunea de aventură a rămas fondul caracterului lor genuin. Numai bărbății lor politici cei cu minți știu cât de greu este a-i împedeca dela fapte de acest fel! — Noi tot mai nădăjduim că asemenea bărbăți vor ajunge să dea o hotărâre direcțiune cuminte politice interne a patriei noastre, în care dorim să trăim în pace.

In plină ceartă. Din cauza congresului ce au ținut în săptămâna trecută la Pojon marii proprietari, agrarii de sub conducerea contelei Károlyi Sándor, o mare ceartă a izbucnit în sinul partidului guvernamental.

Organul mercantiliștilor, „B. Napló”, a atacat unele hotărâri de ale acestui congres, numind pe cei ce li-au adus reacționari; astfel s'a scos la iveală hotărârea ce a luat congresul de a lupta prin legislativă ca să se ușureze darea pe marile proprietăți. Numitul ziar a mai scos la iveală că un preot din Banat, Ieszenszky Ignacz, a ținut în sinul congresului o vorbire apărând pe micii proprietari, exploatați de cei mari, dar organele agrare nu dau cuprinsul vorbirii preotului îndurerat de soartea micilor proprietari.

„Hazánk” a răspuns, căutând să spună între altele că între agrari și guvern s'au stabilit anumite condiții precize când au intrat în partid. Agrarii s'au ținut până acum de vorbă ear guvernului îi vine rîndul acum, la încheierea transacției.

A sărit atunci la mijloc semioficio-sul „Magyar Nemzet”, care s'a alăturat părerilor exprimate de „Bud. Napló”. Ceea-ce a provocat o replică din partea lui „Hazánk”. Se zice în replică, la adresa lui Vészi Izsef:

„Am umblat și vara asta în lun-gul și latul țării. Dar, pe onoare, n'am găsit un singur om care să se fi declarat liberal în sensul lui Vészi. Că de unde își ia acest erou al cernelii dreptul să facă pe grozavul, într'adevăr nu înțeleg. Singur acest bun amic îi face guvernului mai mulți dușmani în secret decât o sută de opozanți împreună... Va fi deci bine să fie isgoniți acești aventurieri „liberali” din partid, căci ei n'au a face cu sentimentul obștesc, în loc de pace cultivă duhul răsbunării și în loc de iubire furizează ura în sufletul acestei nefericite națiuni.”

„Hazánk” de altfel administrează o lovitură și lui „Alkotmány”, care luând nota de cearta dintre organele guvernamentale, comentase nefavorabil asociațiunile de consum înființate de agrari.

Din parte-i „Független Magyarországg” continuă să le facă curte. Ear „Magyar Szó” înregistrează cu vedută plăcere cearta din sinul partidului liberal.

De ce întârzie întârirea EPISCOPULUI MANGRA?

Sub acest titlu „Libertatea” scrie:

Trei luni s'au implinit de când Sinodul din Arad și-a ales de Episcop pe părintele Mangra. Alegerea s'a săvârșit după toate formalitățile constituționale și a găsit

ZINA.

NOVELĂ

DE

IOSIF POPESCU.

(Urmare)

Iorgu era să deschidă gura pentru a protesta, capul său și făcuse un gest desaprobat, când ea se deschise și un băiat din hotel intră.

Iorgu luă un mic bilet de pe tava de argint, cu care îl presenta băiatul, rupse sigilul și cetii următoare:

„Amice!”

„Când patria ne chiamă, trebuie să lăsăm totul și să plecăm. Iert d-lui de Beauchamps fapta sa, dacă-și va dobândi această iertare pe câmpul de vitejie. Pe d-ta te conjur să-ți cruți brațul și sângele pentru scumpa noastră moșie. Acesta e singurul sacrificiu ce cer și aștept dela D-ta.

Zina.

Iorgu îndoii biletul și cu ochii umezi de lacrimi îl puse la inima sa.

— „Ei bine, fie!” zise el. Mâne vom pleca împreună!”

Cei trei bărbăți se îmbrățișară cu căldură.

VI.

Intorcându-se acasă, Scarlat găsi toată familia adunată. Ana era cu ochii înroșiți de lacrimi și, când intră logodnicul ei, îi îndreptă asupra acestuia cu o expresiune de durere nemângăiată. Zina, cu toată puterea ei sufletească, se vedea c'abia își stăpânește nerăbdarea de a afla, cum se isprăvisse visita lui Scarlat la Ghermănescu. Ea era ocupată cu o broderie.

Unchiul Zinei singur, cufundat în egoismul seu, ședea liniștit într'un fotel lângă fereastră și privia, fumând din ciubuc, la niște norișori alburii, ce alergau pe albastrul cerului.

— „Ei bine?” zise Zina, văzând că fratele ei nu e dispus să înceapă conversațiunea. „Ți-ai luat adio, sau mai bine zis, ai câștigat vre-un recrut?” Ea zîmbi, pentru a-și ascunde emoțiunea.

— „Mulțumită Domnului, dar nu fără mult necaz.”

— „Cum așa?”

— „Inchipuți-vă absurditate, Iorgu voia să mă însărcineze de a fi secundantul său într'un duel, și aceasta în ajunul plecării mele pentru câmpul de luptă.”

— „Un duel?” strigară Ana și unchiul Zinei, care făcî o mișcare fără de veste în fotelul său și se întoarse în direcțiunea lui Scarlat pentru a putea auzi mai bine. Zina părî foarte ocupată cu broderia ei.

— „Da, un duel. Și încă cu cine, cu amicul său de drum, cu dl de Beauchamps.”

— „Auzi lucrul ciudat! făcî unchiul Zinei, clătînd din cap. „De bună samă o istorie de mueri.”

— „Nu știu care să fie cauza acestui duel, căci nici unul n'a voit să mi-o descopere. Lucrul de necrezut este însă, că Ghermănescu cerea dueiul pe moarte și nu voia să cedeze nici după ce i-am spus că patria reclamă brațul său, nici după ce dl de Beauchamps la rugarea mea i-a făcut scuze, și și-a oferit serviciile sale României, până-când...”

— „Ei bine, până când...?” făcîură toți cu curiositate.

— „Până-când primi un bilet, pe care-l deschise repede, îl cetii cu nerăbdare, apoi zise cu ochii plini de lacrimi: Ei bine, fie, mâne vom pleca împreună!”

Zina se uita pe fereastră cu mult interes, deși nu se vedea nimic extraordinar pe stradă, ear mâna ei printr'o mișcare repede se ridică până la colțul ochiului și șterse o lacrimă, care era aproape de a-i cădea pe față.

— „Tot mai misterios!” zise Ana, „eată un roman întreg. Dar e bine, că s'a isprăvit așa. Parcă îmi vine mai ușor să te știu în societatea d-lui Ghermănescu. De ce s'au mai născocit și răboacele! Ea duse batista la ochi.

(Va urma.)

Teritoriul pierdut. De mai multe zile un juriu de arbitri a dezbătut la Gratz asupra certe de proprietate ce era între Ungaria și Galizia din cauza unui teritoriu (*Tengerszem*) dela frontieră. S'a făcut desciudere și la fața locului și alaltăieri președintele juriului, un magistrat elvețian, a adus sentința, în virtutea căreia afară de 30 jugăre pădure, încolo întreg teritoriul rămâne proprietate polonă. Jalea în Israel e

Hallósy László, perversul care prin nemulțumirea sa apăsătoare față de fetele tinere, elevii la școala superioară, a indignat orașul întreg înainte de a fi dus în fața judecătorilor, va fi vizitat de medici. Faptul este adică de așa natură, că într'adevăr ori-ce lege umană trebuie să concludă că are a face mai mult cu un maniac pervers ciudat, decât cu un criminal. Insușit procurorul și acuzatorul privat a cerut aceasta.

Erată. O literă ni-a făcut ieri incurcătura. S'a tipărit adică — privitor la alegerea din *Comitatus* — că fața de V. Mihuliu a rămas în minoritate d. M. Luceșuța, pe când adevărul este că a rămas în minoritate preotul din Giu și administrator în Senteș, d. M. Luceșuța.

Cununie. Dl Constantin Proca, teolog absolut își va serba Duminică la 8/21 Septembrie cununie cu gentila d-șoară Eugenia Meșianu, fiica veneratului protopop Traian Meșianu din Zernești.

Trimitem tinerilor și părinților cele mai sincere urări de bine.

Petrecere. Sodalii români din Lipova sub conducerea dl-ului inv. Iuliu Puciș cond. corului bis. din loc, aranjază Duminică 8/21 Septembrie a. c. în sala Hotelului „Regale Ungariei” concert împreună cu dans, dupa producțiuni dans. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de familie 2 cor., de o persoană 80 fl. Venitul curat este destinat pentru îngrădire cu fer a sfetii Crucii din piața. Supra-solvișile se cuitează publice.

O frumoasă inițiativă s'a luat la Iași. Un grup de studenți și cetățeni au pus bazele unei societăți pentru propagarea portului costumului național. Această societate își propune a înființa și un atelier pentru confecționarea costumelor naționale, unde vor lucra absolvenții școalelor profesionale din localitate.

Noul canal de la Sulina. Duminică s'a inaugurat noul canal al brațului de la Sulina, care a fost deschis de comisiunea europeană a Dunării între satele Regale

și noul d-riul Vuia era tonul glamei, care ascunde înăuntru pentru cel ce umblă un conținut bogat și foarte serios.

În timpul din urmă se observă oarecare schimbare în chipul de a fi a d-riului George Vuia. Incepuse să fie timid, preocupat de griji familiare și mai puțin vesel ca mai înainte. Avea ceva pe suflet, vre un nou, vre o grije, ce-l făcea abătut.

Om de știință medicul Băilor Herculane, par'că începuse a simți, că e de mai mare preț în lumea această lărgită și seninătatea sufletului, decât a trupului. Utimea sa disertație despre Băile Herculane o termină prin citirea inscripției pe termele lui *Abaculus* în Roma:

Cura vacuus hunc adeas locum,
Ut morborum vacuus abire queas,
Non enim hic curatur, qui curat.
In românește:

„Lapădă grija lumească, de vii la locul acesta,

„Ca fără boală voios să poți pleca de aicea,

„De suferință nu scapi, cât timp grija te roade.

De suferință nu scapi, cât timp grija te roade. Și nu a scăpat Dr George Vuia de suferință, că — așa se vede — grija amare li apăsa nobilul său suflet.

Câteva luni, după ce a participat la cea dintâi ședință plenară a secțiunilor științifice literare ale Asociațiunii, Dr. George Vuia cu mâna proprie și a tipărit frul vieții. Memoria lui fie bine-cuvântată în veștile

Arad, luna August 1902.

Carol și Carmen Sylva. Acest canal scurtează cu două ore drumul dintre Tulcea și Sulina și permite vaselor de a încunaja băncile de nisip atât de numeroase în vechiul canal.

Un asasinat senzational. Bologna, vesitul oraș italian, are o mare senzație. Contele Bonmartino, în vârstă de 30 ani, a fost găsit asasinat în castelul său de pe Via Mazzini. Asta n'ar fi însă tocmai mare lucru, căci crima de aceasta se întâmplă adesea în Italia. Vorba e că tinerul conte a fost asasinat de cumnatul său Tullio Murri, fiul în vârstă de 20 ani a profesorului celebru cu acest nume. Și mai senzational este că cel care a denunțat pe asasin e chiar bătăranul profesor. El zice că vrea să împedice ca poliția nu cumva să prigonească pe nevinovați. Tinerul asasin a dispărut din Italia, de câteva zile. A lăsat însă în urmă o epistolă, în care recunoaște că el a omorât pe cumnatul său. Zice că în legitimă apărare. Cearta s'ar fi iscat din cauză că Bonmartino trata rău cu soția sa, o femeie d'o admirabilă frumusețe.

Și mai senzational este însă descoperirea ce e pe cale să o facă poliția. Contele ar fi fost adică omorât de un om care l'a și jefuit și nel decât de tinerul conte Murri, ci e mai mult sigur că ucigașul e plătit de o a treia persoană: amantul d-nei Bonmartino, ear fratele d-nei la asupra-i crima numai să scape persoana dragă soției sale.

Un roman cum numai la popor de sângeră latin se pomenește.

O eroare. În textul ridicolei adiesiuni-protost, ce cumnați și cucerii lui Csicsó au publicat în „Tribuna” cetim și urmatorul pasagiu:

„Declaram că dl dr. St. C. Pop, când a sulevat a eastă chestie de mare importanță, a săvârșit un fapt reclamat...”

Credem că aci e greșala de tipar și trebuie să se citească: „a comis un fapt de reclamă”

† **Augusta Belu.** Lună a fost petrecută la locașul vecinicii în Vinga Augusta Belu, fiica d-lui Toma Belu, funcționar pensionat. Stinsă în primăvara vieții, decedată a fost însoțită la drumul cel din urmă de un număr de public și de viiile regrete ale tuturor celor ce au cunoscut-o.

Ceremonialul funebral a fost servit cu solemnitate de preoții Petre Cimponieru din Vinga, Ioan Popa din Monostur și Petre Șepșianu din Murani.

Estă și necrologul lansat de familie: Toma Belu ca tată, Iuliana ca mamă, vâd, Maria Ohoitz ca mamă crescătoare, Adriana, Leontina și Sabina Belu ca surori, Iuliana Belu și George Berariu ca unchi; cu inima plină de jale aduce la cunoștință trecerea din viață a iubitei *Augusta Belu*, în etate de 19 ani, care după un morb îndelungat, și-a dat nobilul ei suflet în mâna Creatorului, în 13 Septembrie n. dimineții Râmășiș-le pământesci ale scumpei defuncte se vor așeza spre vecinicia odihnă la 15 Septembrie n. c., la oarele 3 d. m. în cimitirul gr-or. din Vinga.

Fie-ți țărina ușoară și memoria eternă în Vinga, în 13 Septembrie n. 1902.

O mară poștală de 45 000 lei Direcția poștelor din Germania a cumpărat cu suma de 37.500 mărca (cam 45.000 franci) marca poștală foarte rară numită „Mauriciu sibastră”, emisiunea de 2 pence, pentru muzeul poștal al imperiului. Colecția de mărci a muzeului poștal german este aproape completă, lipsind numai câte-va mărci cu dată veche, și cari sunt foarte rari.

Longevitatea savanților. Profesorul Holden stabilește că oamenii de știință, și mai cu seamă astronomii, ar avea o longevitate cu totul particulară. Mijlocia vieții omenești e de aproape 33 ani. După calculele făcute în mai mult de 7000 cazuri, ea ar fi de 74 la astronomii, de 59 la artiști, de 65 la literați, și de 74 la savanți. Numai pentru astronomii la 1000 de cazuri ar fi fost 596 de înși, cari au trăit mai mult de 70 ani, 206 dela 70 până la 79, 126 de 80—89 ani, 15 până la 99 și 3 mai mult de 100. Mijlocia ar fi deci cu mult superioară normalei.

Cea mai veche locomotivă din lume nu e alta decât venerabila mașină inventată de Stephenson în Noemvrie 1822 pentru Heton Railwag și care de atunci n'a încetat de a funcționa. Acum ea cer-

vește la remorcarea vagoanelor de cărbuni din minele din Hetton, aproape de Durham. Mai multe părți din vechia locomotivă au fost înlocuite cu altele noi dar cari au fost turnate tot după modelul original. Ea a fost de curind cumpărată de Durham College of Science din New-castle și va fi așezată la începutul anului școlar pe un pedestal, în vestibulul de onoare. Acolo viitorii ingineri vor pute să contempleze pe „strămoașa” care se va bucura de o odihnă atât de bine câștigată.

Un Matusalem contimporan. Ziarul „Svet” aduce știrea că în satul Marrewka, guvernământul Smolensk din Rusia, trăiește țeranul Sinip, născut în anul 1775, luna Maiu. Așa că acest nou Matusalem e de 127 de ani. El vede bine, aude bine, merge la biserică, la distanța de 2 verste, face lucruri mici prin curte, țese sandale și împletește ciorapi. Veteranul, al cărui tată a trăit 80 de ani iar mama 120, își aduce aminte foarte exact de zilele împărătesei Ecaterina II, de Napoleon-cel-Mare par'că l'ar vedea azi: erau de aceeași vârstă. Sinip a bătut rachiu toată viața sa; și astăzi bea până la 3 litri pe zi, fără se se imbecile(?)

PARTEA LITERARĂ.

ORIGINEA VOEVODĂȚULUI LA ROMÂNI.

De
IOAN BOGDAN,
membru corespondent al Academiei Române.
Ședința dela 2 Aprilie 1902.
(Urmare).

Într'un document dela 1326, emanat dela preposițul mănăstirii Sf. Stefan din Oradea, Nicolae, comitele de Csaad, deruiește o posesiune a sa, căpătată dela regele Carol Robert, episcopului Oradiei. Posesiunea se afla în comitatul Biharului, e numită Hudus și e determinată mai de aproape prin cuvintele: „possessio populosa, in qua Negal vovvoda considet et commoratur, simul cum eisdem populis et molendino ibidem egistenti” (Hurm., Doc. I, 1, p. 598), formulă ce ne aduce aminte, între altele, de donațiunile domnești din Moldova de prin sec. XV și XV, în cari, pe lângă numele satului dăruit, se pomenia și moara sau morile de carl aveau dreptul să se folosească acesta.

Negul voevod avea dar, la 1326, perfect aceeași situație în Hudus, pe care o aveau cnejii, jazi sau vatananii din satele moldovenești în sec. XI—XV.

La 1335, Ladislau arhiepiscopul de Calocca, trata, la porunca regelui, cu un „Bogdan voevod, fiul lui Mykula”, ca acesta să treacă din proprietatea sau din pământul său („de terra sua”) în Ungaria. Aceste tratări se făceau la marginea regalului „in partibus confinium regni”, prin Banat, căci posesiunile „Jam și Borzasenthgyurgy (Jam și Borza Szent-György), despre cari se spune în documentul lui Carol Robert că au trebuit să suporte cheltuielile de întreținere ale arhiepiscopului, sunt în comitatul Carasului (Krasó). De unde era acest Bogdan voevod? Poate din țara Severinului, poate din Țara-Românească, în tot cazul dintr'o țară vecină cu Banatul unguresc. El pare să fi fost unul din acei voevozi români cari trecuseră sau erau pe cale să treacă la catolicism și, fiind să se stabilească pe teritoriul regelui, voia tot de odată cât mai mari privilegii.

Acest Bogdan era și el un voevod ca cel dinaintea, cu zece ani mai târziu odată cu Alexandru Basarab, în scrisoarea parca Clement VI din 1345 (Hurm., I, 1, p. 697—98), în care acesta a spus că le-a trimis scrisori cu invitarea de a trece la catolicism, cum trecuseră și alți „Olahti Romani”, commorantes in partibus Ungariae, Transsilvanis, Ultrapinis et Sirmisii. Acești „Valachi Romani”, erau: Nicolaus princeps de Remecha, Ladislau voevoda de Bivinis, Sanislau de Sypprach (țărăștii). Aprozia Voivoda de Zopus și Nicolaus voivoda de Auginas. Toți acești voevozi români din Transilvania și din Banat — ultrapinis se referă probabil la Alexandru Basarab — sunt stăpâni peste câte o proprietate, dela care își poartă numele: Remecha, Bivini, Sypprach, Zopus, Auginas. E aproape cu neputință să identificăm aceste nume cu localitățile corespunzătoare de astăzi; ele sunt așa de corupte, încât toate încercările

de identificare cu localități vechi sau actuale vor rămânea simple presupunerii: „princeps de Remecha” poate fi un voevoda de Remete, posesiune în care cu doi ani mai înainte, la 1343, se pomenește un chinez Bracan, care răpește stăpânului său 94 de porci: Remete era în Banat, în comitatul Carasului; Ladislau poate fi un voevod din Bevini, sat ce se pomenește în Transilvania pe la 1332; sub Sypprach se poate ascunde unul din numeroasele sate cu numele Siplac în Transilvania și Ungaria; Aprozia din Zopus pare a fi identic cu Aprozia chinezul din Saraseu (Zorwazou) în Maramureș, pomenit în același an ca fiu al voevodului Erdeu; sub Zopus s'ar putea ascunde Sebus din Maramureș; nu pot ști ce sat era Auginas. Ceea ce reiese însă cu siguranță, în cestiunea de care ne ocupăm aci, din documentul dela 1345, că cel dintâi voevod nu pot fi cu nici un preț șefii de teritorii întinse; ei sunt simpli stăpâni usufructuari ai posesiunilor, după cari sunt numiți, ca și ceilalți voevozi și cnejii din Ungaria.
(Va urma).

BIBLIOGRAFIE

Geografia comitatului Arad de Invășătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III și IV. ale școalelor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan:

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului” din Arad. Prețul 35 cr. (70 fl.), plus 10 fl. porto postal.

Din „Liturgia bisericii ort. române” manual cu ilustrațiuni — pentru școale medii și populare, a eșit de sub tipar și se poate procura dela Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”. Prețul unui exemplar 60 fiteri plus porto postal 5 fiteri.

Rugăm pe stimații noștri abonați-restanțieri să binevoiască a-și achita ce ne datorează. Facem jertfe ca să scoatem foaia și așteptăm ca abonații să plătească și ei mai regulat.

Administrațiunea.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 16 Sept. E mare indignare în sinul comitetului de aranjare a serbarilor kossuthiste. Estă de ce: se contemplant ca în presara de 19 c. întreaga capitală să fie iluminată ear pe Dunăre să circuleze vapoare iluminate. Direcția navigației pe Dunăre a înștiințat însă comitetul că fiind apa Dunării scăzută, nu poate da vapoare; în același timp *primarul capitalei a înștiințat că nu poate ilumina edificile publice, de-oare-ce nu s'au banii.* Ear Comitetul pentru a primi eventuale *spargeri de ferestri, ni a mai trimis deci circular în privita iluminării*

Pojon, 16 Sept. La manevile din Sasvár s'a întâmplat un adevărat desastru. Când manevra adică al V. corp de armată și *divizia de honvezi dela Szekesfehervár, oficerimea a jbservat cu spaimă că dintre șirurile reg. 17 de honvezi se trage cu carușe încărcate cu glonț.* Deja după prina salvă un soldat din reg. 68 infanterie (armata comună) a căzut mort de glonț *Mannlicher.* Un alt glonț a căzut aproape de prințul Lobkovitz, comandantul corpului de armată. Când oficerii au văzut aceasta, s'a sistat manevra și s'a pornit o anchetă severă.

In linia de tragere a honvezilor s'a găsit umplutura de hârtie pe care au scos-o din cartușe punând în locul ei glonț și piștrel. Aproape fiecare soldat a făcut așa. E vorba de un atentat pus la cale împotriva prințului Lobkovitz.

Belgrad, 16 Sept. Boris Sarafow, care a sosit ieri la Niș, venind din Bulgaria, a fost arestat.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

A apărut:

STROPI DE RÓUĂ

DE
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acții în

NÁDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară, credite pe obligațiuni cu convenții și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 - 62

Direcțiunea.

A apărut și se află de vânzare la administrația „Tribuna Poporului“ următoarele opuri:

Din „Biblioteca noastră“		„Poesii“, de Maria Cuntan	
Nr.	Titlu	Cor.	fil.
se află următoarele numere:			
3-4	Versuri și proză, de G. Coșbuc	-56	
5	Fabule alese, de Gr. M. Alexandrescu	-28	
7	Intocmai, comedie franceză într'un act, de Zotti Hodoș	-38	
8-9	„Istoria Țiganilor“, de Octav E. Lecca	-56	
10	„Convorbiri pedagogice“ de E. Hodoș	-28	
11-12	„Căntece bănuțene“, de E. Hodoș	-56	
13	„Căntece cătănești“, de E. Hodoș	-28	
18-22	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea I.	1.40	
32-33	Zotti Hodoș, „Poftă bună!“ Carte de bucate. Partea II.	-56	
14	„Copiii de găsit“, școave, legende, de G. Trăciunescu	-28	
15-17	„Numiri de localități“ cu mai multe ilustrațiuni, de Iosif Bălan	-84	
Alte scrieri diverse.			
„Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a a școlilor populare, de Damascin Medre, învățător; aprobată de Von. Consistor, ilustrată cu cărți geografice		-70	
„Lupta pentru drept“, de Dr. Rudolf Ihering, traducere de T. V. Păcățeanu		2.-	
„Judecătorile cu jurați“, de Teodor V. Păcățeanu		-80	
„Libertatea“, de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu		2.-	
„Principiile politice“, după Dr. T. de Holtendorf, de T. V. Păcățeanu		4.-	
„Caractere morale“, exemple și sentințe euse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov		2.50	
„Războiul pentru neatarnare“, de G. Coșbuc		1.-	
„Fostea unei coroane de oțel“ de George Coșbuc		1.-	
„Vieritul“, de Petru Vancu		1.-	
„Teoria Dramel“, de Dr. Iosif Blaga		3.60	
„Juvenilia“, de Sextil Pușcariu		1.60	
„Pribeag“, de Ioan Iosif Sceopul		1.50	
Instrucțiuni populare despre „atorințele și Drepturile purtătorului de dare“, edate de Wilhelm Niemandz		1.30	
„Ioan Botezătorul“, tragedie în 5 acte și un preludiv, tradusă de Il. Chendi și C. Sandu, după Hermann Sudermann		2.-	
Henric Ibsen „Ziua Inverii“, Eplig dramatic în 3 acte, traducere de Il. Chendi și C. Sandu		1.-	
„Zecă ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890-1900 de Ilariu Chendi		1.-	
La comandă să se mai adaugă de fiecare op 10 fileri spese postale.			

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librariilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate casuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrețșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 - 26

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankósc“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralisii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior) S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedcarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuțitari de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftii de mâncare, ră-eală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoarte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a se adresa mie. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțire.

624 - 106

Prețul aparatului mare e Cor. 6. folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4. folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.